ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 11ης Ιουλίου 2017

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Κύπρου για το 2017 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Κύπρου για το 2017

(2017/C 261/12)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ([1]), και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών ([2]), και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 16 Νοεμβρίου 2016 η Επιτροπή εξέδωσε την Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Οι προτεραιότητες της Ετήσιας Επισκόπησης της Ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 9-10 Μαρτίου 2017. Στις 16 Νοεμβρίου 2016, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή εξέδωσε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Κύπρος συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 9-10 Μαρτίου 2017. Στις 21 Μαρτίου 2017 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ») ([3]).

(2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η Κύπρος θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αντικατοπτρίζεται στις κατωτέρω συστάσεις 1 έως 5.

(3) Η έκθεση χώρας του 2017 για την Κύπρο δημοσιεύτηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2017. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος της Κύπρου όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων ανά χώρα που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 12 Ιουλίου 2016, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις ανά χώρα που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Κύπρου ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύτηκαν επίσης στις 22 Φεβρουαρίου 2017. Από την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Κύπρος εμφανίζει υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, είναι σημαντικό να αντιμετωπίσει τη μεγάλη σώρευση ανισορροπιών με τη μορφή υπερβολικού ιδιωτικού, δημόσιου και εξωτερικού χρέους και το υψηλό επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

([1]) ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.
([3]) ΕΕ C 92 της 24.3.2017, σ. 1.

(4) Στις 27 Απριλίου 2017 η Κύπρος υπέβαλε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 και στις 28 Απριλίου 2017 το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως. Το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Κύπρου περιλαμβάνει τόσο βραχυπρόθεσμες όσο και μεσοπρόθεσμες δεσμεύσεις. Ειδικότερα, περιλαμβάνει μέτρα για τη μείωση του χρέους του ιδιωτικού τομέα, τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και την αναμόρφωση του τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ενώ δεσμεύεται για μεταρρυθμίσεις του δημόσιου τομέα και του δικαστικού συστήματος. Το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων διαλαμβάνει επίσης τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στην έκθεση χώρας του 2017 και στη σύσταση για τη ζώνη του ευρώ, μεταξύ των οποίων και την ανάγκη για επανεκκίνηση των επενδύσεων και διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών. Αν υλοποιηθούν πλήρως εντός των προβλεπόμενων χρονοδιαγραμμάτων, τα εν λόγω μέτρα θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών της Κύπρου και στην εφαρμογή των συστάσεων ανά χώρα. Βάσει της αξιολόγησης των δεσμεύσεων πολιτικής που έχει αναλάβει η Κύπρος, η Επιτροπή επιβεβαιώνει την προηγούμενη εκτίμησή της ότι στο παρόν στάδιο δεν απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1174/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]). Η εφαρμογή του προγράμματος μεταρρυθμίσεων πολιτικής θα παρακολουθείται εκ του σύνεγγυς με ειδική παρακολούθηση.

(5) Οι σχετικές συστάσεις ανά χώρα ελήφθησαν υπόψη στον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]), όταν είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής των σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις στην οικεία συμφωνία εταιρικής σχέσης και στα σχετικά προγράμματα. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με το πώς θα μπορούσε να κάνει χρήση της διάταξης αυτής σε κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με την υγιή οικονομική διακυβέρνηση.

(6) Η Κύπρος επί του παρόντος υπάγεται στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος. Στο πρόγραμμα σταθερότητας του 2017, η κυβέρνηση σχεδιάζει πλεόνασμα του προϋπολογισμού σε ονομαστικούς όρους κατά την περίοδο 2016-2020 (ονομαστικό πλεόνασμα ίσο με 0,4 % περίπου του ΑΕΠ κατά την περίοδο που καλύπτει το πρόγραμμα). Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος, με τη μορφή ισοσκελισμένης δημοσιονομικής θέσης σε διαρθρωτικούς όρους, έχει προγραμματιστεί να επιτευχθεί το 2017. Το εκ νέου υπολογισθέν ([3]) διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται ότι θα απομακρύνεται σταθερά από τον μεσοπρόθεσμο στόχο κατά τα επόμενα έτη, γεγονός που δεν συνάδει με τις απαιτήσεις του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Ο λόγος δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ εκτιμάται ότι έλαβε μέγιστη τιμή 107,8 % το 2016 και ότι θα μειωθεί σε 99,7 % το 2018 και περαιτέρω σε 88,8 % έως το 2020. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβλέψεις είναι ευλογοφανές. Οι κίνδυνοι που συνδέονται με τις μακροοικονομικές παραδοχές που παρουσιάζονται στο πρόγραμμα σταθερότητας αφορούν το ενδεχόμενο αρνητικών εξελίξεων, συνδέονται δε κυρίως με το μεγάλο απόθεμα μη εξυπηρετούμενων δανείων και την ενδεχόμενη επιδείνωση του εξωτερικού περιβάλλοντος.

(7) Στις 12 Ιουλίου 2016, μετά τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος, το Συμβούλιο συνέστησε στην Κύπρο να τηρήσει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο το 2016 και το 2017. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2017, η Κύπρος συμμορφώνεται με την απαίτηση αυτή το 2017, μετά από συνολική αξιολόγηση. Για το 2018 συνιστάται στην Κύπρο να διατηρήσει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις του 2017 της Επιτροπής, αυτό συνεπάγεται μέγιστο ονομαστικό ρυθμό αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών ([4]) ύψους 0,3 %, ποσοστό που αντιστοιχεί σε διαρθρωτική προσαρμογή της τάξης του 0,2 % του ΑΕΠ. Σε περίπτωση μη αλλαγής των πολιτικών, υπάρχει κίνδυνος κάποιας απόκλισης της Κύπρου από την απαίτηση αυτή το 2018, μετά από συνολική αξιολόγηση. Η Κύπρος προβλέπεται να συμμορφωθεί με τον κανόνα για το χρέος το 2017 και το 2018. Γενικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Κύπρος πρέπει να είναι έτοιμη να λάβει περαιτέρω μέτρα για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση το 2018.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1174/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με κατασταλτικά μέτρα για τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών στην ευρωζώνη (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 8).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

([3]) Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο, μη συνυπολογιζομένων έκτακτων και προσωρινών μέτρων, όπως υπολογίσθηκε εκ νέου από την Επιτροπή με τη χρησιμοποίηση της από κοινού συμφωνηθείσας μεθοδολογίας.

([4]) Οι καθαρές δημόσιες δαπάνες αποτελούνται από τις συνολικές δημόσιες δαπάνες εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που αναπληρώνονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια και των αλλαγών μη διακριτικής ευχέρειας στη χρηματοδότηση των παροχών ανεργίας. Ο εθνικά χρηματοδοτούμενος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου εξομαλύνεται σε διάστημα τετραετίας. Συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας ή οι αυξήσεις εσόδων που είναι υποχρεωτικές διά νόμου. Τα έκτακτα μέτρα από πλευράς τόσο εσόδων όσο και δαπανών συμψηφίζονται.

(8) Το δημόσιο χρέος είναι σε καθοδική πορεία αλλά η βιωσιμότητά του εξακολουθεί να υπόκειται σε κινδύνους. Μια σειρά πρόσφατων δημοσιονομικών μέτρων, καθώς και οι καθυστερήσεις στην εφαρμογή βασικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων αναμένεται να οδηγήσουν σε επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου και προκαλούν κίνδυνο περιορισμού των δυνατοτήτων για δημόσιες επενδύσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη.

(9) Ο δημόσιος τομέας της Κύπρου παρουσιάζει ένα μισθολογικό κόστος που είναι ένα από τα υψηλότερα (ως ποσοστό του ΑΕΠ) στη ζώνη του ευρώ και εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από αναποτελεσματικότητα. Στο πλαίσιο του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής, σχεδιάστηκε και συμφωνήθηκε με τους κοινωνικούς εταίρους μια σειρά μεταρρυθμίσεων με στόχο την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η καθιέρωση ενός δεσμευτικού μόνιμου μηχανισμού για τη συγκράτηση της αύξησης των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων και μια συνολική μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης. Ωστόσο, με την εξαίρεση του προσφάτως εγκριθέντος νόμου για τη μεταρρύθμιση της κινητικότητας των δημοσίων υπαλλήλων, η έγκριση των εν λόγω νομοθετικών μεταρρυθμίσεων αντιμετωπίζει εμπόδια, ιδίως μετά την καταψήφισή τους από τη Βουλή των Αντιπροσώπων τον Δεκέμβριο του 2016. Ενόσω εκκρεμεί η έγκρισή του με δεσμευτική μορφή, ο μηχανισμός συγκράτησης της αύξησης των μισθών του δημόσιου τομέα εφαρμόζεται βάσει συλλογικών συμβάσεων εργασίας και ισχύει έως το 2018.

(10) Έχουν αναληφθεί ορισμένες μεταρρυθμίσεις για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Στις πρόσφατες εξελίξεις συγκαταλέγονται οι μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση του επαγγελματικού χαρακτήρα των δημόσιων προμηθειών σε τοπικό επίπεδο και ο νόμος του Δεκεμβρίου 2015 για τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων. Η συνταγματική τροποποίηση που επιτρέπει τη δημοσιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων των δημοσίων λειτουργών εγκρίθηκε το 2016. Ωστόσο, ο συντονιστικός φορέας κατά της διαφθοράς δεν είναι επαρκώς στελεχωμένος, ενώ οι αδυναμίες του πειθαρχικού καθεστώτος των δημοσίων υπαλλήλων δεν έχουν ακόμη αντιμετωπιστεί.

(11) Η Κύπρος έχει λάβει μέτρα για να ενισχύσει το δικαστικό της σύστημα, αλλά αντιμετωπίζει ακόμα σοβαρές προκλήσεις όσον αφορά την αποτελεσματικότητά του. Οι αναποτελεσματικές δικαστικές διαδικασίες και το περιορισμένο δυναμικό προκαλούν σημαντικές καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση δικαστικών υποθέσεων. Αυτό με τη σειρά του υπονομεύει το επιχειρηματικό περιβάλλον και ιδίως τη λειτουργία των νέων πλαισίων εκποιήσεων και αφερεγγυότητας. Τα εν λόγω πλαίσια καθιερώθηκαν για να συμβάλουν στη μείωση του μη βιώσιμου ιδιωτικού χρέους, μέσω της παροχής κινήτρων στις τράπεζες και τους οφειλέτες να συμφωνήσουν σε λύσεις αναδιάρθρωσης. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα των εν λόγω εργαλείων παραβλάπτεται από διάφορους παράγοντες, μεταξύ των οποίων οι προαναφερόμενες ανεπάρκειες του δικαστικού συστήματος, η ισχνή διοικητική ικανότητα και το χαμηλό επίπεδο γνώσης των διαδικασιών από τους οφειλέτες. Εξακολουθούν επίσης να υπάρχουν σημαντικές εκκρεμότητες και καθυστερήσεις όσον αφορά την έκδοση και τη μεταβίβαση τίτλων ιδιοκτησίας. Οι παράγοντες αυτοί συντελούν στην υπονόμευση των προσπαθειών μείωσης του χρέους και επιδρούν αρνητικά στην ανάκαμψη της αγοράς κατοικιών.

(12) Το επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων μειώνεται αλλά παραμένει πολύ υψηλό, γεγονός που παρεμποδίζει τη λειτουργία του τραπεζικού τομέα και επηρεάζει την παροχή πιστώσεων στην πραγματική οικονομία. Οι τράπεζες εμφανίζουν χαμηλές επιδόσεις σε σχέση με τους στόχους αναδιάρθρωσης των δανείων που έχουν συμφωνηθεί με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη να διευρυνθεί το σύστημα στοχοθέτησης και να καταστεί πιο αποτελεσματικό και δεσμευτικό, ιδίως με τον καθορισμό φιλόδοξων στόχων για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, σύμφωνα με τις στρατηγικές των τραπεζών για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τα ποσοστά εκ νέου αθέτησης παραμένουν υψηλά, γεγονός το οποίο φανερώνει δυνητικές ελλείψεις σε λύσεις αναδιάρθρωσης των δανείων. Τα επίπεδα των προβλέψεων για κινδύνους αυξήθηκαν, αλλά παραμένουν κάτω από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ, υπογραμμίζοντας την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι αποτιμήσεις των εξασφαλίσεων είναι αξιόπιστες και υποστηρίζουν τη δημιουργία κατάλληλων προβλέψεων έναντι των κινδύνων. Η έλλειψη δευτερογενούς αγοράς για δάνεια και ενός πλαισίου για τιτλοποιήσεις δανείων περιορίζει τις δυνατότητες για επιτάχυνση της απομόχλευσης και απομάκρυνση των μη εξυπηρετούμενων δανείων από τους ισολογισμούς των τραπεζών, γεγονός που απαιτεί πρόσθετες ρυθμιστικές και νομοθετικές δράσεις για τη συμπλήρωση των αναγκαίων εργαλείων προς διευκόλυνση της διαχείρισης των ισολογισμών των τραπεζών. Επιπλέον, η διακυβέρνηση και η διοικητική ικανότητα της εποπτείας των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών ταμείων παραμένουν ανεπαρκείς, γεγονός που εγκυμονεί κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

(13) Η οικονομική ανάκαμψη της Κύπρου συνεχίζεται. Ωστόσο, η δυνητική ανάπτυξη παραμένει ασθενής, λόγω της περιορισμένης εφαρμογής των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, των εμποδίων στις επενδύσεις και των αδυναμιών του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Οι πρωτοβουλίες για την τόνωση της ανάπτυξης που παρουσιάστηκαν στο σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη υλοποιούνται, αν και με μάλλον αργούς ρυθμούς. Η νομοθετική πρόταση για την προσέλκυση και τη διευκόλυνση στρατηγικών επενδύσεων βρίσκεται ακόμη στο στάδιο του σχεδίου. Η κυβέρνηση καταβάλλει προσπάθειες για τη βελτίωση της πρόσβασης των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση. Για την επίλυση αυτού του πιεστικού ζητήματος, έχουν δρομολογηθεί ορισμένες νέες στοχοθετημένες πρωτοβουλίες, όπως αναφέρεται στο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων. Ωστόσο, οι περισσότερες από αυτές τις νέες πρωτοβουλίες για πρόσβαση σε χρηματοδότηση εξακολουθούν να βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο. Οι προσπάθειες ιδιωτικοποίησης με στόχο την προσέλκυση ξένων επενδύσεων για την ενίσχυση της παραγωγικότητας συναντούν πολιτικές αντιστάσεις και προχωρούν αργά. Η μεταρρύθμιση του ενεργειακού τομέα μπορεί επίσης να δώσει σημαντική ώθηση στην ανταγωνιστικότητα, αλλά σημειώθηκαν καθυστερήσεις στην εφαρμογή της. Αυτές αφορούν ιδίως τον ιδιοκτησιακό διαχωρισμό της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου και τη δημιουργία της νέας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία εξακολουθεί να εξαρτάται από τη διασφάλιση της ουσιαστικής ανεξαρτησίας του διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς.

(14) Η ανεργία μειώνεται αλλά παραμένει υψηλή, ιδίως μεταξύ των νέων και των μακροχρόνια ανέργων. Τα σχέδια για την αύξηση του αριθμού των συμβούλων στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και για τη βελτίωση της εξειδίκευσής τους δεν έχουν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή. Επιπλέον, η πρόσληψή τους είναι πιθανό να πραγματοποιηθεί με συμβάσεις προσωρινής απασχόλησης και, ως εκ τούτου, δεν επιλύει το πρόβλημα σε διαρθρωτικούς όρους. Κατά συνέπεια, εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής η ικανότητα ανταπόκρισης στις ανάγκες των αναζητούντων εργασία, και ιδίως των ατόμων που αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες ένταξης στην αγορά εργασίας, καθώς και λήψης μέτρων ευαισθητοποίησης του κοινού για την ενεργοποίησή τους. Ο αντίκτυπος των ενεργητικών προγραμμάτων για την αγορά εργασίας και των συστημάτων στήριξης του εισοδήματος εξακολουθεί να είναι μειωμένος λόγω περιορισμένης αξιολόγησης της ποιότητας και επακόλουθων μέτρων.

(15) Η Κύπρος διατηρεί επίπεδο δαπανών στον τομέα της εκπαίδευσης το οποίο είναι υψηλότερο από τον μέσο όρο της Ένωσης. Ωστόσο, τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα είναι χαμηλά και μάλιστα έχουν μειωθεί σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Προγράμματος Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών του ΟΟΣΑ για το 2015, η Κύπρος κατατάσσεται σε μία από τις χαμηλότερες θέσεις στην Ένωση όσον αφορά το επίπεδο βασικών δεξιοτήτων στα μαθηματικά, τις επιστήμες και την ανάγνωση. Μολονότι τα διορθωτικά μέτρα που ελήφθησαν πρόσφατα, όπως ένα καλύτερο σύστημα διορισμού εκπαιδευτικών και ο εκσυγχρονισμός των σχολικών προγραμμάτων σπουδών, αποτελούν ορισμένα πρώτα βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, η ανάληψη περαιτέρω δράσης για την ολοκλήρωση των προγραμματισμένων μεταρρυθμίσεων, μεταξύ άλλων για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση της κατάστασης.

(16) Η αναντιστοιχία δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας παραμένει σε μεγάλο βαθμό ανεπίλυτη, γεγονός που επηρεάζει τις προοπτικές για μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη. Τα επίπεδα συμμετοχής στην ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι χαμηλά και η συνάφεια της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας είναι περιορισμένη, με αποτέλεσμα υψηλό ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να εργάζεται σε επαγγέλματα για τα οποία δεν απαιτείται κατ' ανάγκη πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

(17) Ο κυπριακός τομέας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από έλλειψη καθολικής κάλυψης και αναποτελεσματικότητα σε διάφορα επίπεδα. Αυτό περιορίζει την πρόσβαση σε επαρκή και αποτελεσματική περίθαλψη. Η νομοθεσία με στόχο τη δημιουργία εθνικού συστήματος υγείας και την παροχή μεγαλύτερης αυτονομίας στα δημόσια νοσοκομεία είναι καίριας σημασίας για να βελτιωθεί η ικανότητα και η οικονομική αποτελεσματικότητα του τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, αλλά επί του παρόντος εκκρεμεί η ψήφισή της από τη Βουλή.

(18) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Κύπρου και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2017 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς την Κύπρο κατά τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Κύπρο, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους ενωσιακούς κανόνες και κατευθύνσεις, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.

(19) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 και η γνώμη ([1]) του αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(20) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017. Οι συστάσεις που απηύθυνε σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις συστάσεις 1 έως 4 κατωτέρω,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Κύπρο να λάβει μέτρα το 2017 και το 2018 προκειμένου:

(1) Να συνεχίσει τη δημοσιονομική της πολιτική σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, κάτι που συνεπάγεται να διατηρήσει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο της το 2018. Να χρησιμοποιήσει τα έκτακτα έσοδα για να επιταχύνει τη μείωση του λόγου δημόσιου χρέους. Έως τα τέλη του 2017, να εγκρίνει βασικές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα, ιδίως όσον αφορά τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, τη διακυβέρνηση των κρατικών οντοτήτων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

([1]) Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

(2) Να αυξήσει την αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος με τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής δικονομίας, την εφαρμογή κατάλληλων συστημάτων πληροφοριών και την αύξηση της εξειδίκευσης των δικαστηρίων. Να λάβει πρόσθετα μέτρα για να εξαλείψει τα εμπόδια για την πλήρη εφαρμογή των πλαισίων αφερεγγυότητας και εκποιήσεων και να διασφαλίσει αξιόπιστα και ταχύρρυθμα συστήματα για την έκδοση τίτλων ιδιοκτησίας και τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων κυριότητας ακίνητης περιουσίας.

(3) Να επιταχύνει τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, με τον καθορισμό σχετικών ποιοτικών και χρονικά δεσμευτικών στόχων για τις τράπεζες και με τη διασφάλιση της ακριβούς αποτίμησης των εξασφαλίσεων για τη δημιουργία προβλέψεων. Να δημιουργήσει τις συνθήκες για μια λειτουργική δευτερογενή αγορά για μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Να ενοποιήσει και να ενισχύσει την εποπτεία των ασφαλιστικών εταιρειών και των συνταξιοδοτικών ταμείων.

(4) Να επιταχύνει την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την ανάπτυξη, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην επίσπευση των στρατηγικών επενδύσεων και στη βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και, έως τα τέλη του 2017, να επαναρχίσει την εφαρμογή του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων. Να λάβει αποφασιστικά μέτρα προς τον ιδιοκτησιακό διαχωρισμό της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου και ιδίως να προχωρήσει τον λειτουργικό και λογιστικό διαχωρισμό έως το τέλος του 2017.

(5) Να επισπεύσει τις μεταρρυθμίσεις με στόχο την ενίσχυση της ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και τη βελτίωση της ποιότητας των αποτελεσμάτων των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας. Να ολοκληρώσει τη μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε να βελτιωθούν η συνάφειά του με την αγορά εργασίας και οι επιδόσεις του, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών. Έως τα τέλη του 2017 να θεσπίσει νομοθεσία για τη μεταρρύθμιση της νοσοκομειακής περίθαλψης και την καθολική κάλυψη της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2017.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

T. TÕNISTE